

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT

Бр./Nr. 12-462/5

28 -12 - 2023.v.

Врз основа на чл. 22 ст. 1 од Законот за спречување корупцијата и судирот на интереси („Службен весник на Република Македонија“ бр. 12/19), чл. 40 ст. 3 од Деловникот за работа на Државната комисија за спречување на корупцијата, постапувајќи по предмет оформен по сопствена иницијатива, Државната комисија за спречување на корупцијата (во натамошниот текст ДКСК), на 97-та седница одржана на 27.12.2023 година ја донесе следната

ОДЛУКА

Постапувајќи по предметот со број 12-462/1 од 25.01.2023 година ДКСК утврди состојби од кои произлегуваат сомнеки за несовесно работење, искористување и злоупотреба на службената положба и овластувања од страна на службено лице ///, министер за економија и од страна на други службени лица – непознати сторители од Министерство за економија на РСМ, службено лице ///, поранешен директор на АД ЕСМ Скопје и други службени лица од АД ЕСМ Скопје – непознати сторители во својство на членови на комисија за спроведување набавка на мазут за потребите на АД ЕСМ Скопје / АД ТЕЦ Неготино, заради овозможување на монополско дејствување на домашниот пазар за мазут, по пат на директна интервенција на страната на понудата на мазутот на домашниот пазар во РСМ, со цел предизвикување криза и пораст на цената на мазутот и со тоа остварување профит за ///, /// и за странско правно лице – /// (поранешен назив ///), доминантен индиректен сопственик на ///, на штета на јавниот интерес во РСМ, стопанството и граѓаните на РСМ и пораст на цената на електричната енергија, а ова по пат на тргување со инсајдерски информации по однос на потребната количина за набавка на мазут, за рестартирање на двата блока во АД ТЕЦ Неготино и капацитетот за испорака на мазут преку нафтводот кој не е функционален, од /// (поранешен назив ///), а кој што нафтводот во минатото бил во функција ///, на начин така што, се овозможило /// да го отстапи пазарот за мазут на нејзиниот доминантен индиректен сопственик – /// (поранешен назив ///), при што мазутот преку комисион, во камионски цистерни, а во организација на ///, бил директно испорачан на ///, преку уцена, измама, злоупотреба на јавен повик и со прекршување на меѓународен договор, на штета на интересот на РСМ, заради што ДКСК ќе достави иницијативи до:

- Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција, за кривично гонење на сите инволвирани страни во случајот;
- Влада на РСМ, со цел разгледување на можноста за инициирање на меѓународен спор против /// (поранешен назив ///), заради прекршување на меѓународен договор за испорака на мазут преку нафтводот кој бил во функција на ///;
- Комисија за заштита на конкуренцијата на РСМ, со цел утврдување одговорност на ///, нејзиниот индиректен доминантен сопственик /// (поранешен назив ///) и ///, поради сомнеки за монополско и непријателско здружување на пазарот за мазут

Адреса: ул. Пресвета Богородица број 3, 1000 Скопје - Република Северна Македонија

Adresa: rr. Presveta Bogorodica nr.3, 1000 Shkup - Republika e Maqedonisë së Veriut

email: contact@dksk.org.mk

тел/tel: +389 2 3248 930

<https://www.dksk.mk>

во РСМ, по пат на трговија со инсајдерски информации на пазарот за мазут во РСМ (EU REMIT);

- Регулаторна комисија за енергетика на РСМ, со цел утврдување на одговорност на /// и ///, поради сомнежи за намерна директна интервенција на страната на понудата на мазутот на пазарот во РСМ, со цел предизвикување криза и пораст на цената на мазутот и со тоа пораст на цената на електричната енергија; и
- Управа за јавни приходи на РСМ и Управа за финансиска полиција на РСМ, поради сомнежи за даночно затајување по основ на ДДВ и данок на добивка од страна на /// и ///, како и евазија на т.н. "солидарен данок на добивка" од страна на ///.

За останатите наводи од предметот, кои се однесуваат на сомнежи за незаконска продажба на ноќни вишоци на електрична енергија од страна на АД ЕСМ Скопје на ///, ДКСК ќе одлучи со друга одлука кон предметот.

Оваа одлука во деперсонализирана форма да се објави на веб страницата на ДКСК во рок од 5 (пет) дена од донесувањето.

Образложение

Предметот со број 12-462/1 од 25.01.2023 година е оформлен од страна на ДКСК по сопствена иницијатива, во врска со јавно изнесени наводи за незаконска набавка на мазут од страна на АД ЕСМ Скопје за потребите на АД ТЕЦ Неготино, со цел рестартирање на овој субјект за производство на електрична енергија. Набавката требало да ја изврши ///, при што била предвидена количина на мазут за која постои сомнеж дека истата не може да биде испорачана за многу краток временски период. Дополнително, според јавно изнесените наводи, АД ЕСМ Скопје извршил продажба на ноќни вишоци на електрична енергија на субјектот /// по цена која била многу пониска од берзанската според податоците и информациите на HUPEX. По оформувањето на предметот, на 28.02.2023 година, непознат подносител до ДКСК достави дополнување на наводите во писмена форма, со цел ДКСК да ги испита состојбите за конкретниот случај.

Постапувајќи по предметот и извршениот увид во горе означените поднесок од непознатиот подносител, ДКСК побара податоци, информации и документација од АД ЕСМ Скопје, од АД ТЕЦ Неготино, од Управа за јавни приходи на РСМ, од Влада на РСМ, ///, ///, ///, Царинска управа на РСМ, ///, Нафтовод ДООЕЛ Скопје и Централен депозитар за хартии од вредност АД Скопје. Со цел обезбедување дополнителни сознанија за конкретниот случај, ДКСК закажа и одржа службени разговори со овластени претставници од АД ТЕЦ Неготино на 10.04.2023 година, во нејзините простории и со претседателот на Регулаторната комисија за енергетика на РСМ, службено лице ///, исто така во нејзините простории на 01.08.2023 година. Отака ДКСК оцени дека располага со доволно докази, пристапи кон утврдување на состојбите за овој конкретен случај, па по оцена на секој доказ одделно и на сите докази заедно и извршена еднечна и вкрстена анализа на фактите кои ги осозна во текот на постапката, тој утврди следното:

Владата на РСМ на седницата одржана на 09.11.2021 година донела Одлука за постоење на кризна состојба во снабдувањето со електрична енергија до 30 дена, по што АД ECM Скопје (во понатамошниот текст: ECM) и АД ТЕЦ Неготино (во понатамошниот текст: ТЕЦ Неготино) биле задолжени за потпишат договор за обезбедување на целосните количини на мазут за работа на ТЕЦ Неготино.

На 17.11.2021 година била одобрена измена на годишниот план за јавни набавки на ECM и тоа со пренамена од повеќе ставки, така што вкупната вредност за набавка на мазут била определена на износ од 370.000.000 денари без ДДВ.

На 17.11.2021 година, Регулаторната комисија за енергетика на РСМ, до ECM доставила, по електронски пат, табеларен приказ на трговци со мазут, кои имаат лиценца. На листата се наведени ///, ///, ///, ///, /// и ///.

На 25.11.2021 година ECM бил задолжен од Влада на РСМ веднаш да пристапи кон набавка на потребната количина на мазут за работа на ТЕЦ Неготино. Истиот ден, единствениот акционер на ECM – Влада на РСМ на собранието на акционери го одобрил работењето на управниот одбор на ECM, претходно одобрено и со одлука на надзорниот одбор на ECM од 18.11.2021 година. Ова е со цел склучување на трансакцијата – договор помеѓу ECM и ТЕЦ Неготино за групна набавка на мазут. Потоа, следувала уште една измена на планот за јавни набавки за 2021 година и тоа на 26.11.2021 година, со пренамена од повеќе ставки на износ од 1.040.000.000 денари, со што вкупната вредност за набавка на мазут била определена на 1.410.000.000 денари.

На 26.11.2021 година бил склучен договор за деловно-техничка соработка помеѓу ECM и ТЕЦ Неготино, според кој било уредено, набавката на мазутот да ја изврши ECM за потребите на ТЕЦ Неготино, а произведената електрична енергија од ТЕЦ Неготино да биде преземена од ECM и дистрибуирана на домашниот пазар. Плаќањето на мазутот требало да го врши ECM. Истиот ден била донесена одлука од управниот одбор на ECM за набавка на Щ тони мазут, на начин така што најдоцна до 01.12.2021 година, економските оператори биле должни да достават понуди, најкасно до 13:00 часот.

На 29.11.2021 година бил склучен договор за групна набавка на мазут помеѓу ECM и ТЕЦ Неготино.

На 07.12.2021 година, бил склучен анекс бр. 1 кон овој договор според кој, доколку поради техничка неможност да се прими мазутот од ТЕЦ Неготино, тогаш приемот на мазутот требало да го врши подружницата на ECM во РЕК Битола. Не ејасно кој треба да ги покрие трошоците за транспорт на мазутот од подружницата на ECM во РЕК Битола до ТЕЦ Неготино. Истиот ден е донесена одлука за јавна набавка на стока, според која мазутот треба да се набави во Щ тони, на проценет износ од 1.410.000.000 денари, неделива набавка, без примена на Законот за јавни набавки. Набавката требало да биде извршена со воз (Железница) и/или кампонски цистерни, во динамика првите 5 дена од

склучувањето на договорот да се изврши по /// тони дневно, а потоа по минимална количина од /// тони дневно во следните 35 дена. Барањата за достава на понуди биле доставени по електронски пат, до сите лиценцирани економски оператори – горе наведени.

По отворањето на набавката, понуди доставиле /// и ///, за што бил сочинет записник од јавно отворање бр. /// од /// година, во кој стои дека само /// доставил уредна понуда, на износ од /// денари без ДДВ, а /// доставил писмено известување во кое, покрај останатото, било наведено нивно стојалиште околу набавката на мазутот.

Со увидот во писмото од ///, произлезе дека, за непречено функционирање на двата блока на ТЕЦ Неготино, потребно било пред настанувањето на кризата, да се зголеми залихата на мазутот, пред ре-активирањето на ТЕЦ Неготино. Двата економски оператори – /// и /// присуствуваат на јавното наддавање со нивни овластени претставници и со увидот во доставената документација од ///, произлезе дека, набавката на мазут била планирана и од /// и ///, кој е доминантен краен сопственик на /// (директен доминантен акционер на /// е ///, чиј сопственик е /// - поранешен назив ///). На ова следувала реакција од ///, според која, ///, до овој момент немал никаков договор со /// за набавка на мазут т.е. договор за комерцијална соработка. Реакцијата е поднесена по електронски пат на /// година до ЕСМ. Воедно, /// упатува реакција за динамиката за набавка на мазут, како и за начинот на доставата на мазут – дека не е можно толкова количина на мазут да биде испорачана во таа динамика.

На 01.12.2021 година, управниот одбор на ЕСМ донел заклучок со кој се овозможува на комисијата која ја спроведувала набавката од ЕСМ, да започне “преговори” со ///, за достава на “подобрена” понуда.

На 02.12.2021 година, /// доставил “подобрена” понуда, по што била утврдена конечната вредност на набавката на износ од /// денари без ДДВ, за што е сочинет Записник од 02.12.2021 година.

На 03.12.2021 година управниот одбор на ЕСМ донел одлука со која се прифатила “подобрената” понуда на ///, по што бил сочинет Извештај од спроведената постапка бр. /// од /// година, според кој како најповолен понудувач бил избран ///. Испораката на мазутот требало да се изврши преку камционски цистерни. Потоа, е донесена одлука бр. /// од /// година од генералниот директор на ЕСМ, службено лице ///, со која за набавката на мазутот се избира //. Истиот ден е склучен договор за јавна набавка бр. // од /// година, изменет со анекс бр. 1 од /// година, со кој се менува начинот на достава на фактурите и испратниците, за плакање на мазутот – да се доставуваат до ТЕЦ Неготино. Договорот бил со важност до /// година, за набавка на количина на мазут од /// тони (пробиен е финансискиот план за јавната набавка за /// денари, што претставува индиција дека нема да биде испорачана целата количина на мазут што е наведена во договорот).

На 09.12.2021 година со одлука на Владата на РСМ (“Сл. Весник на РСМ” бр. 273/21), периодот на траење на кризнатата состојба бил продолжен до 09.06.2022 година.

Од увидот во документацијата на ЕСМ, произлегува дека во периодот од 03.12.2021 година до 03.02.2022 година била спроведена уште една постапка за набавка на мазут за потребите на ТЕЦ Неготино, на која што постапка не се јавил ниту еден понудувач. Заради таа цел, се пристапило кон измена на планот за јавни набавки на ЕСМ, така што се одобруваат уште /// денари за набавка на мазут од веќе склучениот договор со ///. Измените на планот за јавни набавки биле одобрени од надзорниот одбор на ЕСМ на 14.02.2022 година. Поради тоа, се пристапило кон склучување анекс бр. 2 од /// година со ///, така што вкупната вредност на договорот изнесувала /// денари без ДДВ на вкупна количина од /// тони (+/// тони мазут на претходно договорените од /// тони мазут). Нема понуда од /// за склучување на овој анекс бр. 2 ниту пак е дадена динамика на испорака (од по /// тони дневно) како што беше претходно договорено.

На 25.01.2022 година била утврдена потреба за набавка на /// тони мазут за 2022 година, на износ од 5.500.000.000 денари без ДДВ, поради истите причини, горе образложени.

На 26.01.2022 година, управниот одбор на ЕСМ донел одлука со која се утврдува набавката на оваа количина на мазут, по што на 27.01.2022 година бил склучен уште еден договор за групна набавка на мазут помеѓу ЕСМ и ТЕЦ Неготино.

На 03.02.2022 година, била донесена одлука од управниот одбор на ЕСМ повторно да се објави оглас за набавка на мазут, кој претходно бил неуспешен поради недобивање на ниту една понуда. Потоа била донесена одлука за јавна набавка на мазут од 04.02.2022 година од генералниот директор на ЕСМ, службено лице ///, по што бил објавен јавниот повик за набавка на мазут. Била усвоена тендерска документација, која на барање на /// била доставена до овој економски оператор, по електронски пат.

На 10.02.2022 година било спроведено јавното отворање на понудите, каде како единствен понудувач се јавил ///, на износ од /// денари без ДДВ. Потоа се пристапило кон "преговарање" за што била доставена "конечна" понуда од ///, според која вредноста на договорот била определена на износ од /// денари без ДДВ – конечна вредност (пробиен е финансискиот план за јавната набавка за /// денари, што претставува индиција дека нема да биде испорачана целата количина на мазут што е наведена во договорот). На 16.02.2023 година била донесена одлука од управниот одбор на ЕСМ со која се прифатила понудата од ///, по што сочинет бил извештај од спроведената постапка бр. /// од /// година.

На 18.02.2022 година е донесена одлуката за избор на /// и истиот ден е склучен договорот за јавна набавка на мазутот, на износ од /// денари, без ДДВ. Набавката требало да се изврши во динамика од /// до /// автотицстерни во дневни распони, точно прецизирани во договорот. Спроведувањето на набавката било одобрено со одлука на управниот одбор на ЕСМ од 23.02.2022 година. Договорот за набавка на мазут бил со траење до /// година.

На 28.12.2022 година, донесена е одлука од управниот одбор на ЕСМ за склучување анекс кон договорот со РКМ ДОО Скопје, на износ од /// денари без ДДВ, по што е склучен анексот бр. 1 од /// година, на начин така што за истата количина на мазут од /// тони, утврдена е вредност од /// денари. Овој анекс е склучен на договор кој веќе бил истечен, т.е. анексот е склучен на ретроактивна основа. Нема докази дека по овој анекс на договор биле вршени набавки, т.е. прво се извршени набавките на мазут, а потоа се пристапило кон склучување на анексот на договорот. Според сомнежите на ДКСК, намената на овој анекс е да се нивелира цената за набавката на мазутот затоа што договорот за јавната набавка е со вредност која го надминува финансискиот план за предметната јавна набавка и на тој начин да се плати цена која не одговара на договорените услови.

На горе описаните начин, од РКМ ДОО Скопје, за целиот период требало да се набави мазут во вкупна вредност од /// денари без ДДВ, за вкупна количина од /// тони.

Според сметководствената евиденција на ЕСМ, за целиот период (до /// година), вкупно од /// Скопје, е набавен мазут во вредност од /// денари, со вклучен ДДВ или во нето износ без ДДВ, за целиот период, набавката на мазутот е со вкупна вредност од /// денари.

На вака утврдените состојби, пред ДКСК се отвори прашањето дали оваа количина на мазут е увезена во РСМ, ако се има предвид фактот дека за истата е даден податок од страна на ///, дека ќе се набавува од странски добавувачи, меѓу кои и од /// (горе е образложена поврзаноста на /// - поранешен назив ///, со ///), а за што /// изричito се оградува во својата реакција, упатена до ЕСМ.

За да се одговори на ова прашање, ДКСК побара податоци, информации и документација од ТЕЦ Неготино, по однос на вкупно набавената количина на мазут и на 10.04.2023 година одржа службен разговор со овластени претставници од ТЕЦ Неготино.

Од сметководствената евиденција на ТЕЦ Неготино, произлезе дека за истиот период (до 28.02.2023 година) ТЕЦ Неготино набавил мазут во вкупна количина од /// тони, или вкупно /// денари без ДДВ. За тој период произведена е електрична енергија во количина од /// kWh, од која /// kWh се продадени т.е. преземени од ЕСМ, за износ од /// денари. Разликата помеѓу произведената и преземаната количина на електрична енергија е искористена за работата на производствените капацитети во ТЕЦ Неготино. Доподнително, од доставената документација од ТЕЦ Неготино, произлезе дека голем дел од мазутот е набавен од странство – /// и ///, зашто во испратниците и фактурите од ///, се наведени цистерни, покрај останатите и со /// и /// регистарски ознаки. Следствено, ДКСК заклучи дека /// до ТЕЦ Неготино, за истиот период доставил помала количина на мазут, од онаа на која што беше обврзан според договорите и анексите склучени со ЕСМ.

ТЕЦ Неготино, не го следи спроведувањето на договорите за набавка на мазут со ///, од причина што не е потписник на истите. Набавката на мазутот не влегува во РСМ преку

акцизен склад за мазут, туку преку камионски и авто цистерни, заради што се отвори и сомнежот дека ///. Заради тоа, ДКСК пристапи кон анализа на сопственичката структура на ///, за која што цел обезбеди документација од дистрибутивниот систем на Централен регистар на РСМ. Од таа документација произлзе следното:

/// е основан на 13.11.2015 година од лицето //. Сопственици на /// се истото ова претходно наведено лице со основачки влог од /// денари и лицето //, со основачки влог од /// денари. Управители се двајцата основачи, а регистрирана дејност е //. Лицето // пристапило кон основачката структура на //, со склучување договор за пренос на удел на 16.08.2022 година со лицето, тогаш единствен основач на //, //. Двајцата основачи се регистрирани и како вистински сопственици на //.

/// го снабдува со мазут и //, за што се склучени рамковни спогодби на 26.10.2020 година, на износ од /// денари и на 20.01.2022 година, на износ од /// денари. Вкупната количина на мазут што требало да биде испорачана на овој субјект, според двата договори изнесувала /// тони. Во моментот, еден од вистинските сопственици на // - лицето // е основач на уште еден трговски субјект – //, основано на 05.12.2018 година, со основачки влог од /// евра, каде е и управител и регистриран за вистински сопственик. Регистрираната дејност е //.

На вака утврдените состојби, произлзе дека // покрај ECM, со мазут снабдувал уште еден субјект во државна сопственост – //.

Со увидот во прикажаните завршни сметки за //, // и // година, произлзе дека //, за // година прикажал вкупен приход во износ од /// денари, за // година остварил вкупен приход од /// денари, а за // година остварил вкупен приход од /// денари.

Според договорот на // со //, // за // година требало да испорача мазут во количина од // тони по цена од /// денари за 1 kg мазут или вкупно да оствари приход од /// денари за // година.

Според сметководствената евиденција на ТЕЦ Неготино, од // во // година, набавен е мазут во нето износ од /// денари, за // година набавен е мазут во нето износ од /// денари, без ДДВ, а заклучно со // година, набавен е мазут во вкупна вредност од /// денари.

Според договорите на // со //, за // година, // требало да испорача вкупна количина на мазут во количина од // тони по цена од /// денари за 1 kg без ДДВ, или во нето износ од /// денари без ДДВ и // тони по цена од // денари за 1 kg, или во нето износ од // денари без ДДВ. Вкупен приход кој // требало да го прикаже во билансот за // година би изнесувал // денари за испорака на мазут спрема // и // денари приход од испорака на мазут спрема ECM/ТЕЦ Неготино. По тај основ, приходот на // за // година требало да изнесува најмалку // денари.

Понатаму, според договорите за испорака на мазут спрема ///, за /// година, /// требало да испорача мазут во количина од /// тони по цена од /// денари за 1 kg, или вкупно во износ од /// денари, без ДДВ. Вкупен приход кој /// би требало да го прикаже во својот биланс за /// година изнесува најмалку /// денари од кои /// денари од испорака на мазут за /// и /// денари за испорака на мазут на ECM/ТЕЦ Неготино.

Од службениот разговор со овластените претставници на ТЕЦ Неготино, произлезе дека мазутот во РСМ не влегува преку акцизен склад за набавка на мазут, затоа што РСМ нема таков акцизен склад. Набавката на мазутот се врши со цистерни. Не се следи реализацијата на договорот, од каде произлезе и сомнежот дека е набавена помала количина на мазут од онаа на која што /// се обврзal согласно со двата договори со ECM и анексите кон истите.

Во прилог следи табела 1 од извршената аналитичка пресметка на вкупно прикажаниот приход на /// за ///, /// и /// година.

Табела 1 – Анализа на приходите и количините на набавен и испорачан мазут од страна на ///

Година	Набавувач	Договор	Вкупно количина на мазут за набавка во тони	Просечна цена по тон без ДДВ	Вредност (приход според склучен договор)	Вкупно прикажан приход во завршната сметка	Разлика (помалку прикажан приход)
///	///	///	///	///	///	///	///
			Вкупно за /// година		///	///	///
///	///	///	///	///	///	///	///
///	///	///	///	///	///	///	///
///	///	///	///	///	///	///	///
			Вкупно за /// година		///	///	///
///	///	///	///	///	///	///	///
///	///	///	///	///	///	///	///
///	///	///	///	///	///	///	///
			Вкупно за /// година		///	///	///
///	///	///	///	///	///	///	///

Табела 1 – Анализа на приходите и количините на набавен и испорачан мазут од страна на /// (продолжува)

///	///
///	///
Вкупно-испорачана количина на мазут во тони	
Количина на мазут за испорака спрема ECM/ТЕЦ Неготино според сите договори во тони	
Разлика во односна договорена и испорачана количина на мазут спрема ECM/ТЕЦ Неготино, заклучно со /// година	

Приходот во табела 1 е вкрстено анализиран според сметководствената документација на ECM и ТЕЦ Неготино и склучените договори и анекси кон истите за набавка на мазут со ECM/ТЕЦ-Неготино и //. Износите се искажани во денари, а количините во тони.

Ако се земе предвид дека набавката на мазутот се вршела преку камионски и автоцистерни, при што мазутот не влегува во акцизен склад, а при тоа приходот во /// година на /// е помал според горе образложената аналитичка пресметка, за ДКСК произлезе и сомнежот дека /// нема улога на добавувач, туку улога на ///. Заради таа причина и приходот е помал – бидејќи се продавал мазут ///. За да се испитаат ваквите сомнежи, ДКСК побара документација од Управата за јавни приходи на РСМ по однос на даночната евиденција на /// и на ///, за ДДВ, за периодот од нивното основање до /// година.

Од доставената даночна картица за РКМ ДОО Скопје од Управата за јавни приходи на РСМ, произлезе сомневање дека ///. Следствено, ДКСК цени дека ова се должи на три можни причини, прво дека станува збор за ///; второ, за набавка на мазут од ///; и трето, ///.

Имајќи ги предвид ваквите состојби, на барање на ДКСК, во нејзините простории на 01.08.2023 година, со нејзини претставници, се одржа службен разговор со претседателот на Регулаторната комисија за енергетика на РСМ, службено лице //. Од овој службен разговор произлезе голема веројатност дека набавката на мазутот во РСМ се вршила од /// (поранешен назив //), меѓутоа, РСМ немала акцизен склад на мазут. По однос на потребните количини за набавка на мазут, пред ДКСК се отвори и прашањето зошто //, во нејзината реакција до ЕСМ изричito негира било каква комерцијална соработка со //. Од службениот разговор со претседателот на Регулаторната комисија за енергетика на РСМ, произлезе дека доминантниот индиректен акционер на // (// – поранешен назив //) имал договор со РСМ, за набавка на нафтенi деривати (мазут) во точно определени количини преку нафтоворд директно од //. Меѓутоа, РСМ не го почитувала овој договор, поради што до моментот на службениот разговор, РСМ била задолжена два пати да плати штета на // (поранешен назив //), по основ на судски пресуди од меѓународните арбитражни судови. Произлезе и дека количината на мазутот за ТЕЦ Неготино била во таа мерка што односниот нафтоворд немал доволно капацитет за испорака на таа количина на мазут, затоа што не бил одржувањ. Ваквиот факт ДКСК го потврди со анализа на реакцијата на // упатена до ЕСМ при набавката на мазутот. Следствено, пред ДКСК се отворија и сомнежи за трговија со инсајдерски информации на пазарот со мазут во РСМ, со цел директна интервенција на страната на понудата на мазутот, при дадениот капацитет за испорака на мазут преку односниот нафтоворд (дека истот е нефункционален), со што може да се предизвика криза во набавката на мазут, а со тоа и зголемување на цената на мазутот и остварување profit по пат на монопол и дисторзија на пазарот во РСМ. За таа цел, ДКСК пристапи кон анализа на цената на мазутот според договорите на // склучени со ЕСМ и со // Скопје. Анализата е во прилог на следната табела 2.

Табела 2 јасно ја покажува интервенцијата на страната на понудата на мазутот на домашниот пазар во РСМ. Во // година, започнато е со цена од // денари за 1 kg мазут (без вклучен транспорт и без ДДВ), за да во // година цената заврши на износ од // денари за 1 kg мазут со транспорт (без вклучен ДДВ). Овој драстичен пораст на цената на мазутот пред се произлегува од договорот со ЕСМ склучен на // година, каде цената е зголемена за скоро //%. Трендот на пораст на цената продолжува и во // година, со што во // година, повторно поради "интервентната" набавка на мазут од ЕСМ/ТЕЦ Неготино, цената стигнала до износ

од /// денари со транспорт без ДДВ. Со тоа, во споредба со /// година, до /// година (за период пократок од 2 години) цената на мазутот се зголемила за ///%.

Табела 2. Тренд на движење на цената на мазутот

Ред. бр.	Набавувач	Датум на договор	Количина во тони	Цена по 1 kg мазут со транспорт	Вкупна вредност на договор	Тренд
1.	///	///	///	/// денари	/// денари	///
2.		///	///	/// денари	/// денари	
3.		///	///	/// денари	/// денари	
4.		///	///	/// денари	/// денари	
5.		///	///	/// денари	/// денари	
6.		///	///	/// денари	/// денари	

Извор: Адаптирано според договорите на РКМ ДОО Скопје.

На вака утврдените состојби, пред ДКСК се отвори и прашањето поради кој имал интерес од ваквата интервенција на домашниот пазар во РСМ. Конкретно, се отворија сомнежи за трговија со инсајдерски информации на домашниот пазар за мазут во РСМ, со цел при познат капацитет за испорака на мазут (познат е капацитетот на нафтводот и неговата нефункционалност) и позната потребна количина за набавка на мазут (познато е колкава количина на мазут ќе биде потребна за работа на двата блока на ТЕЦ Неготино), да се изнуди монополско дејствување во РСМ, што може да предизвика криза и пораст на цената на мазутот, а со тоа и остварување корист. За таа цел, ДКСК се обрати до Владата на РСМ и побара образложение по однос на прашањата кои се однесуваат на причините поради кои настанале меѓународните спорови со /// (поранешен назив ///), колку спорови се водени, колку се завршени, каков бил исходот од завршените спорови и договорите – правните акти од продажбата т.е. приватизацијата на ///, т.е. какви обврски презела РСМ од таквите правни акти. Владата на РСМ до ДКСК достави два различни одговори на овие прашања. Како што наведе Владата на РСМ во нејзиниот прв одговор до ДКСК, побараните податоци, информации и документација не можат да бидат доставени до ДКСК поради комплексноста, обемноста и распространетоста на списите во повеќе сектори на Генералниот секретаријат на Владата на РСМ. Генералниот секретаријат на Владата на РСМ предал архивски материјал на Државниот архив на РСМ врз основа на Договор за издавување на архивски од документаран материјал, евидентирање и изработка на сумарен попис на архивски материјал по предмети и негово преземање во Државен архив на РСМ, како и изработка на попис на документиран материјал на кој рокот му е истечен, со арх. бр. /// од /// година и Записник за примопредавање на Архивски материјал помеѓу Генерален секретаријат на Владата на РСМ и Државниот архив на РСМ со арх. /// од /// година. Овој одговор на Владата на РСМ е заведен во ДКСК под арх. бр. /// од /// година. На /// година, Владата на РСМ до ДКСК достави уште еден одговор на барањето на ДКСК, заведен под арх. бр. /// од /// година, во кој е наведено дека, во конкретниот случај, се работи за две арбитражни постапки кои се воделе врз основа на Договорот за купопродажба на акции и конcesија склучен помеѓу РСМ и //. Првата арбитражна постапка се водела во периодот од /// година до /// година, а втората арбитражна постапка започнала во /// година и завршила на /// година. Двете арбитражни постапки се воделе по ист основ – наплата на пенали од /// американски долари по тон од помалку набавената тарантирана количина на мазут утврдена на /// тони годишно. По однос на првата арбитражна постапка, Владата на

PCM посочува одговори да се бараат од надлежното Министерство за економија на РСМ, додека за втората арбитражна постапка, Владата на РСМ известува дека меѓународниот спор бил поведен по барање на /// за наплата на пенали од /// американски долари по тон за мазут кој бил помалку потрошен т.е. набавен во периодот од /// година до /// година, во вкупен износ од /// американски долари, со затезна казнена камата од ///% годишно согласно со Швајцарското меродавно право, кое било важечко согласно со склучениот претходно наведен договор. Арбитражниот суд досудил /// американски долари по основ на пенали спрема ///, како и затезна казнена камата според ЕУРИБОР на главен долг од /// американски долари. Досудени биле и арбитражни трошоци за /// во износ од /// евра. Владата на РСМ упатува дека предметниот договор за купопродажба на акциите и концесијата (горе наведен) се наоѓа во Министерството за економија на РСМ, со целокупната документација по однос на склучувањето на горе наведениот договор.

Со цел понатамошно испитување на состојбите, ДКСК побара податоци и информации од Нафтовод ДООЕЛ Скопје, кој во својот одговор до ДКСК објасни дека Владата на РСМ била единствен основач на Нафтовод ДООЕЛ Скопје - основан на 18.01.2008 година со цел преземање на 20% од акциите на ///, како обврска што произлегла од Спогодбата помеѓу РСМ и /// (порано ///, инаку основан во август 2002 година) директен доминантен акционер на ///), согласно со Одлуката на Меѓународниот арбитражен суд во Париз, Франција, донесена на /// година. Една од функциите на Нафтовод ДООЕЛ Скопје била да остварува редовна координација со /// (со цел остварување и заштита на интересите на РСМ). Приоритетна дејност е //. Нафтовод бил изграден во 2002 година, со проектиран капацитет од /// милиони тони годишно на повеќе видови на сирова нафта (наведени се прецизни технички спецификации на нафтоводот кој се простира помеѓу /// и РСМ). Во текот на 2013 година, биле транспортирани /// метрички тони на сирова нафта, заклучно со месец август истата година. Од страна на мнозинскиот акционер на /// – /// (директен мнозински акционер и на ///), раководството на Нафтовод ДООЕЛ Скопје било известено дека во 2013 година, преносот на сирова нафта престанал поради преголемите трошоци за одржување на нафтоводот во функција на //. По престанување со функцијата, ///, ги исчистил наслагите од парафин и сирова нафта со цел нафтоводот да се пренамени во продуктовор (цевковод) преку кој ќе може да се транспортира дизел дериват (//). Меѓутоа, со оглед дека не бил постигнат договор за пренамена на нафтоводот во продуктовор, истиот бил наполнет со азот и конзервиран. Заклучно со октомври 2023 година, преку нафтоводот не бил испорачуван никаков наften дериват, а најмалку мазут, затоа што немало такви технички услови. Од 2013 година, нафтоводот не работел, а од почетокот на 2023 година, се вршела интензивна подготовкa за пренамена на нафтоводот во продуктовор. Во согласност со постигнатиот договор за пренамена на нафтоводот во продуктовор, /// ангажирал приватен трговски субјект (///) за хидротестирање и вршење на други технички активности со цел пренамена на нафтоводот во продуктовор. Во меѓувреме, Регулаторната комисија за енергетика на РСМ на /// година (по одржаниот службен разговор во просториите на ДКСК во врска со состојбите за овој конкретен случај), била издадена лиценца за транспорт на наfteni деривати преку продуктоворот на подружницата на //, со седиште во //. Оваа подружница била задолжена да вработи технички лица, а во спротивно

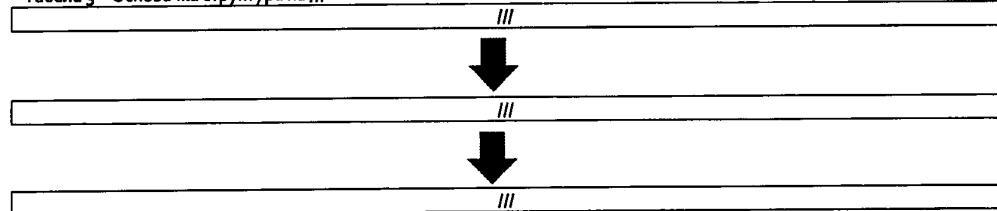
постоел ризик лиценцата да биде одземена од Регулаторната комисија за енергетика на РСМ.

Според добиените податоци, информации и документација од Централен депозитар за хартии од вредност на РСМ се утврди дека директен мнозински акционер на /// е //. Овој акционер во 80% е основач на // (останатите 20% се во сопственост на Нафтоворд ДООЕЛ Скопје). // е основач на горе означената подружница во //.

Според податоците од веб страната //, мнозински акционер на // е // - поранешен назив // (токму еден од субјектите кој во понудите на // е наведен како извор на мазутот во камионски и авто цистерни).

На вака утврдените состојби, пред ДКСК се отвори и прашањето по однос на потеклото на мазутот. За да се проверат вкрстено наводите, кои претседателот на Регулаторната комисија за енергетика на РСМ, ги даде на службениот разговор во ДКСК, се пристапи кон обезбедување на директни податоци и информации од //. Од // е добиен одговор, во кој е наведено дека //. // (//). Инаку, основачката структура на //, според нејзиниот одговор до ДКСК, е прикажана на следната tabela 3.

Табела 3 – Основачка структура на //

На вака утврдените состојби, пред ДКСК се отворија сомнежи за сторена можна царинска измама од // и //, во поглед на испораката на мазутот. Следствено, ДКСК побара податоци и информации и документација од Царинската управа на РСМ, во поглед на вкупно увезената количина на мазут од //, со земја на потекло на мазутот, добавувач и набавна вредност. Од добиениот одговор од Царинската управа на РСМ произлезе дека за целиот период на испорака на мазутот од РКМ ДОО Скопје до ЕСМ/ТЕЦ Неготино, од // увезен е мазут во вкупна количина од // тони со вкупна вредност од // денари. Потеклото на мазутот е од фирмии од повеќе земји меѓу кои доминантно од //. Вкрстена анализа на овие податоци е извршена со девизните докази на // спрема странство, а согласно со податоците, информациите и документацијата која ДКСК ја обезбеди од горе означените деловни банки на //. На ДКСК и' се познати називите на странските фирмии од овие земји. Вкрстената анализа на овие податоци е илустрирана на следната табела 4.

Табела 4 – Вкрстена анализа на набавен мазут од ///

Опис на ставка	///
///	///
///	///
///	///
///	///
///	///
///	///
///	///

Горната табела 4 јасно ја покажува интервенцијата на страната на понудата на мазутот во РСМ, со количина од /// тони мазут од страна на /// (поранешен назив ///) преку ///, преку камионски цистерни, а што било и услов во тендарската документација на ЕСМ/ТЕЦ Неготино, за добивање на договорот од 03.12.2021 година за испорака на мазутот спрема ЕСМ/ТЕЦ Неготино, како што е горе образложено. Останатата разлика од /// тони мазут, според сомнежите на ДКСК произлегува од внатрешна нелегална трговија со мазут, за што се обелоденети информации во јавноста – ///.

Тоа се состојбите што произлегоа од обезбедените и изведени докази за овој конкретен случај. На вака утврдените состојби ДКСК одлучи како во диспозитивот поради следните причини:

Како што е горе образложено, Владата на РСМ најпрво прогласила кризна состојба во електро-енергетскиот сектор која траела до 09.06.2022 година. ЕСМ и ТЕЦ Неготино биле задолжени да ја утврдат потребната количина за набавка на мазут, за да може да се рестартираат двата блока во ТЕЦ Неготино за производство на електрична енергија, по подолга пауза.

По утврдувањето на потребната количина за набавка на мазут, била спроведена постапка за набавка на мазут без примена на Законот за јавните набавки. Било уредено дека набавката на мазутот требало да се изврши преку железница и/или камионски и авто цистерни.

На тендерот се јавиле само /// и ///, при што во понудите на ///, јасно е наведено дека мазутот ќе се набавува покрај од останатите добавувачи и од /// (во моментот називот е ///) / ///. /// (поранешен назив ///) е доминантен индиректен акционер на ///. Од страна на ЕСМ не се барало да економските оператори да го докажат исполнувањето на техничките капацитети за испораката на мазутот и во едниот и во другиот случај. Договорите за набавка на мазут со /// содржат минимални казнени пенали во случај на нивно непочитување.

Во својата реакција до ЕСМ, /// навела дека нема комерцијална соработка со ///. Дополнително, /// немала капацитет за испорака на барааната количина на мазут. Ова е од причината што нафтводот не бил во функција!

Според првиот договор со ECM/ТЕЦ Неготино, набавката на мазутот требало да биде во камионски цистерни од ///. Станува збор за мазут кој не бил во сопственост на ///, туку за мазут кој бил во сопственост на /// (поранешен назив ///). Притоа, мазутот влегол во РСМ како комисион преку камионски цистерни, со /// регистарски ознаки.

Според анализата на сметководствената и даночната документација, произлегува дека помала количина на мазут (/// тони) била увезена од ///, од онаа што била продадена. Причината за тоа е што ///.

Како индиректен доминантен сопственик на ///, /// (поранешен назив ///), располага со точната информација колкава количина на мазут е потребна за работа на ТЕЦ Неготино. РСМ се обврзала дека ќе набавува сукцесивно нафтен дериват (мазут) од /// (поранешен назив ///), преку ///.

Со прогласувањето на кризната состојба во електро-енергетскиот сектор од страна на Владата на РСМ, се отворил пат за монополско дејствување на домашниот пазар за мазут во РСМ. Токму заради тоа порасната е и цената на мазут во периодот кога е склучен првиот договор со РКМ ДОО Скопје. Имено, се утврдува поголема потреба, а со тоа се интервенира на страната на понудата, која за последица повлекува и пораст на цената на мазутот.

Интервенцијата на страната на понудата е извршена директно од /// (поранешен назив ///), со влез на мазут преку камионски цистерни, во организација од //. Токму заради таа причина, // целосно се оградува од било каква комерцијална соработка со //, затоа што не станува збор за набавка на мазут од // од // (поранешен назив //) / //, па потоа негова продажба на ECM/ТЦ Неготино, туку станува збор за директна продажба на мазут од // (поранешен назив //) на ECM/ТЕЦ Неготино преку камионски цистерни во количина од // тони мазут. Заради таа причина, //, има пријавено и помал износ на влезен ДДВ при увоз на мазут, затоа што прво, невозможно е да се направи увоз без акцизен склад за мазут во РСМ; второ мазутот не е во сопственост на // и не може да биде евидентиран во билансите на //; и трето, заради таа причина во испратниците и фактурите, покрај останатите, се наведени и цистерни со // регистарски ознаки – камионски цистерни кои испорачуваат мазут од // (поранешен назив //) до ECM/ТЕЦ Неготино. Заради тоа, цената на мазутот е утврдена на износ поголем за // % во споредба со цената од // година поради поголемата потреба. На крајот, цената на мазутот се зголемила за // % во споредба со цената од // година, а услов во тендерската документација за првиот договор е испораката на мазутот да биде преку железница и/или камионски цистерни. Втората тендерска документација е доставена со //, на негово барање, а при тоа во двете јавни набавки, пробиени се финансиските планови за јавните набавки на ECM. Дополнително, потпишувани се и анекси, од кои за анексот на првиот договор нема документација (понуда, преговори, записници од постигнати договори и слично), а анексот на вториот договор е склучен на истечен облигационен однос (договор), со цел нивелирање на цената, без да се наведе дополнителна количина на мазут што требало да биде испорачана од страна на //.

Согласно чл. 71 ст. 1 ал. 1 од Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси: "Одговорно лице во трговско друштво или друго правно лице не смее да ја искористи својата положба, да прими награда или каква и да е друга корист или ветување за тоа, за себе или за друг, заради: создавање монополска положба на пазарот" и согласно со ал. 3 од истиот чл. ст. и Закон: "предизвикување растројство на пазарот".

Во конкретниот случај, ДКСК има сериозни сомнежи за тргување со инсајдерски информации на пазарот за мазут и електрична енергија во РСМ. Овие сомнежи ДКСК пред се ги темели на фактот дека, /// и нејзиниот доминантен сопственик – ///, точно знаеа колкава количина на мазут може да биде испорачана преку нафтовородот, кој не бил во функција. Со продажбата т.е. приватизацијата на ///, РСМ се обврзала на сукцесивна набавка на нафтен дериват (мазут), со цел непречено функционирање на ТЕЦ Неготино. Следствено, и /// и /// (поранешен назив ///), точно знаеа колкава количина на мазут е потребна за рестартирање на двата блока во ТЕЦ Неготино, а кои не биле во функција подолг период. Тоа го знаеа и службените лица од ЕСМ и од Министерство за економија на РСМ, затоа што ова министерство го подготвува индикативниот електро-енергетски биланс на РСМ, според кој точно се знае потребната количина на електрична енергија, за да се задоволат потребите на домашниот пазар во РСМ. При услови на познат капацитет за испорака на мазут преку односниот нафтовород (нефункционален) и позната потребна количина за рестартирање на ТЕЦ Неготино, јасно е дека таа количина на мазут не може да биде испорачана преку нафтовородот кој не бил во функција. Токму заради таа причина, во јавниот повик за првиот договор е уредено набавката на мазутот да оди преку камционски цистерни, кое нешто го понудил ///, кога навел во својата понуда дека набавката ќе се врши од /// (сегашен назив //). / ///, на што /// остро се спротивставила дека нема комерцијална соработка со //. Оттаму, станува збор за уште еден факт кој бил познат на /// т.е. на /// (поранешен назив //), затоа што мазутот не се продавал на ///, па потоа на ЕСМ/ТЕЦ Неготино, туку директно од /// (поранешен назив //) е продаван на ЕСМ/ ТЕЦ Неготино, со камционски цистерни во организација од /// – количина од најмалку /// тони мазут. Затоа во сметководствената документација на ТЕЦ Неготино, покрај останатите, има испратници и фактури со /// регистарски ознаки, а влезното ДДВ од /// при увоз на мазут, упатува на факт дека е увезена помала количина на мазут, од онаа што била продадена. До толку, колку што не е продадена целата количина на мазут, од онаа на која што /// се обврзал според договорите и анексите со ЕСМ. Издадените банкарски гаранции во тендерската документација се обезбедени со депозити на ///.

Согласно со горе наведеното, пред ДКСК се отвораат сомнежи за искористување и злоупотреба на службената положба и овластувања од страна на службени лица од Министерство за економија на РСМ, Влада на РСМ и ЕСМ, потоа царинска измама и злоупотреба на јавен повик од страна на раководството на ///, /// и /// (поранешен назив //), заради остварување монополска положба на пазарот за мазут во РСМ од страна на /// (поранешен назив //), создавање растројство на пазарот за мазут и предизвикување криза во снабдувањето со мазут, со цел пораст на цената на мазутот и остварување корист на /// и /// (поранешен назив //). Во таа смисла, ДКСК упатува на фактот дека, мазутот од /// влегол на пазарот на РСМ, меѓутоа наместо преку нафтовородот, кој не бил во функција, преку

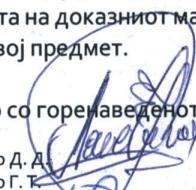
камионски цистерни, организирани од ///, а РСМ изгубила неколку меѓународни спори заради што е платена штета на /// (поранешен назив ///), поради не набавувањето на мазут преку нафтовородот, со што од страна на /// (поранешен назив ///) е остварена директна корист преку добиени меѓународни спорови и преку испорака на мазут преку камионски цистерни. Имено, ЕСМ со распишувањето на огласот за набавка на мазут, знаејќи ја потребната количина за набавка на мазут за рестартирање на двета блока во ТЕЦ Неготино и капацитетот на испорака на мазутот преку нафтовородот (дека не е во функција), а кој во минатото бил во функција на ///, побарал испораката на мазутот да се врши преку железница и/или камионски цистерни. ///, не учествувал на јавниот повик, туку само дала реакција дека нема комерцијална соработка со ///. Следствено, ДКСК се сомнева дека /// знаел дека испораката на мазутот од /// (поранешен назив ///) е можна преку комисион од страна на ///. На тој начин, фирмата “внука” на /// (поранешен назив ///) - /// го отстапила пазарот на нејзината фирма /// - /// (поранешен назив ///), која зела учество на домашниот пазар преку продажба на мазут во комисион преземен од ///, на начин така што мазутот од /// (поранешен назив ///), наместо да влезе во РСМ преку односниот (нефункционален) нафтовород, кој во минатото бил во функција на ///, влегол преку камионски цистерни во организација на ///. Следствено, станува збор за монополско дејствување на пазарот за мазут во РСМ, со цел намерно зголемување на неговата цена, а со тоа и пораст на цената за производство на електрична енергија, на штета ја јавниот интерес, стопанството во РСМ и граѓаните на РСМ.

Анализата на приходите на /// упатува на сомнежи за даночно затајување по основ на ДДВ и данок на добивка и евазија на т.н. "солидарен данок на добивка".

Во рамките на овој предмет, ДКСК ги испитуваше и наводите за продажба на ноќните вишоци на електрична енергија од ЕСМ на ///, заради што е обезбедена релевантна доказна документација, меѓутоа, заради суштината и комплексноста на предметот, како и заради обемноста на доказниот материјал, ДКСК за овие наводи ќе одлучи со друга одлука во рамките на овој предмет.

Согласно со горенаведеното следуваше ДКСК да одлучи како во диспозитивот.

Изработил:
м-р Д. Д.
Одобрил:
м-р Г. Т.

м-р Г. Т.

Доставено до:

- Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција
- Влада на РСМ
- Комисија за заштита на конкуренцијата на РСМ
- Регулаторна комисија за енергетика на РСМ
- Управа за јавни приходи на РСМ
- Управа за финансиска полиција на РСМ